

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului depus de Partidul Politic "Partidul Socialiștilor din R. Moldova",

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic "Partidul Socialiștilor din R. Moldova" împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ,

împotriva încheierii din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3r-268/24

NR. PIGD 2-24128073-01-3r-14112024)

Importanța respectării termenului de depunere a contestației în materie electorală și efectele juridice ale nerespectării acestui termen.

Curtea de Apel Chișinău, jud. G. Mîra, V. Sîrbu, A. Braga

16 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

**Examinând în lipsa părților recursul depus de Partidul Politic
”Partidul Socialiștilor din R. Moldova”,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni,

Ion Malanciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 11 noiembrie 2024, Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din R. Moldova” a depus la Curtea de Apel Chișinău contestație împotriva Comisiei Electorale Centrale privind contestarea actului administrativ.

2. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2024, s-a stabilit reclamantului Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din R. Moldova”, un termen de până la 12.11.2024, ora 14.00, pentru înlăturarea neajunsurilor, și anume pentru descrierea circumstanțelor de fapt și de drept, pe care reclamantul își întemeiază pretențiile și concretizarea acestora.

3. Prin cererea privind înlăturarea neajunsurilor, reclamantul Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din R. Moldova” și-a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând declararea ca fiind admisibilă a acțiunii, admiterea cererii privind repunerea în termen pentru înaintarea prezentei acțiuni;

- a anula scrisoarea CEC-8/6620 din 07.11.2024 cu privire la sesizarea nr. CEC7/17987 din 03.11.2024 depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”; cu titlu principal:

- a constata caracterul agitațional al postării plasate de Premierul României, dl Marcel Ciolacu, menționate în prezenta acțiune;

- a constata efectuarea agitației electorale în ziua alegerilor, 03 noiembrie 2024, de către Premierul României, dl Marcel Ciolacu, în favoarea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova desemnat de PAS, dna Maia Sandu; cu titlu secundar:

- a obliga Comisia Electorală Centrală să examineze sesizarea înregistrată cu nr. CEC- 7/17987 din 03.11.2024 depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” în fond cu emiterea unei hotărâri, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128/2023 și Regulamentului de activitate al

Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1098/2023.

4. Prin încheierea din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins, ca fiind neîntemeiată, cererea înaintată de Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din R. Moldova” privind repunerea în termenul de înaintare a acțiunii.

5. S-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ depusă de Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din R. Moldova” împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ, în temeiul prevederilor art. 207 alin. (2) lit. d) Cod administrativ - ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța de judecată a refuzat să efectueze repunerea în termen.

6. S-a comunicat reclamantului că, declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit. d), exclude posibilitatea adresării repetate în instanță a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune în contencios administrativ.

7. La 14 noiembrie 2024, Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din R. Moldova” a depus recurs împotriva încheierii din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea încheierii recurate și restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea acțiunii în fond.

8. În motivare a susținut că, actul contestat a fost emis la 7 noiembrie 2024, însă a fost comunicat după ora de lucru (17:05) a fost examinat în ziua de 8 noiembrie 2024.

9. A susținut că, în ziua de 9 și 10 noiembrie plățile bancare nu se efectuează, inclusiv prin intermediul aplicației de internet banking, iar plata în numerar, în cazul partidelor politice este imposibilă, aceste circumstanțe au făcut imposibilă depunerea acțiunii în ziua de duminică, odată ce nu se putea efectua plata taxei de timbru.

10. Recurentul a invocat că nu este de acord cu concluzia instanței de apel, este una iluzorie, odată ce în contenciosul electoral termenii oferți sunt extrem de restrânși și ca regulă se exprimă în ore. Eventuala depunere a acțiunii în ziua de sâmbătă, ar aduce la situația de a nu da curs cererii și oferirea unui termen până duminică de a înlătura neajunsul, și anume prezentarea dovezii privind plata taxei de timbru, și nicidecum declararea acțiunii ca inadmisibile pe temeiul stabilit la art. 207 alin. (2) lit. h) Cod administrativ.

11. Faptul că instituțiile bancare nu activează în zile nelucrătoare, iar persoanele juridice, în special partidele politice, efectuează plățile în mod

specific - sunt în esență notorii, odată ce reiese din cadrul legal și este surprinzător că reclamantul trebuia să prezinte probe utile și pertinente precum în zilele de sâmbătă și duminică instituțiile bancare nu activează. Respectiv, consideră că, menținerea încheierii contestate ar reprezenta o încălcare a accesului la justiție.

12. Recurentul a invocat că, plata taxei de timbru nu poate fi un impediment, odată ce nu putea fi efectuată în circumstanțe independente de voința reclamantului, astfel fiind motive obiective.

13. Astfel, din considerentele respective și s-a reglementat posibilitatea repunerii reclamantului în termen, fiind o modalitate alternativă de a prezenta o acțiune corespunzătoare cerințelor legale, odată ce însuși instanța de judecată a invocat că reclamantul putea înainta o acțiune cu neajunsuri, care puteau fi înlăturată, adică plata ulterioară a taxei de timbru și intentarea unei acțiuni în mod neordinar este acceptată, de principiu, și de instanță.

14. Recurentul a specificat că, instanța de judecată a aplicat în mod deosebit de riguros prevederile legale și neîntemeiat a îngădit reclamantul de la repunerea în termen a acțiunii și examinarea ei în fond.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

15. Art. 241 alin. (1) din Codul administrativ:

„Încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.”

16. Art. 95 alin. (1) din Codul electoral:

„În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.”

17. Art. 95 alin. (8) din Codul electoral:

„Înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).”

18. Art. 100 alin. (1) din Codul electoral:

„În perioada electorală, autoritățile competente examinează contestațiile în termen de 3 zile de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea litigiilor electorale, instanțele judecătorești aplică același termen, inclusiv în cadrul procedurilor de exercitare a căilor de atac.”

19. Art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.”

20. Art. 207 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ:

„Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.209.

21. Art. 209 alin. (1) din Codul administrativ:

„Acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.”

22. Art.65 alin. (1) din Codul administrativ:

”Dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.”

23. Art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ:

„Examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

24. Cu referire la termenul de depunere a recursului se reține că, Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea contestată la 13 noiembrie 2024, fiind notificată recurentului la 13 noiembrie 2024, ora 16:02, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică a Curții de Apel Chișinău, anexat la fila dosarului 38.

25. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din R. Moldova” s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenul instituit de legiuitor, pentru demararea căii de atac în ordine de recurs.

26. Din materialele dosarului se reține că, la 3 noiembrie 2024 Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din R. Moldova” a înaintat Comisiei Electorale Centrale o sesizare prin care a solicitat constatarea caracterului agitațional al postării plasate de Premierul României, dl Marcel Ciolacu, constatarea efectuării agitației în ziua alegerilor, 3 noiembrie 2024, de către Premierul României, dl Marcel Ciolacu, în favoarea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova desemnat de PAS, Maia Sandu.

27. Prin scrisoarea Comisei Electorale Centrale nr. 6620 din 7 noiembrie 2024, s-a menționat că, sesizarea nu se încadrează în temeiul art.91 alin.(1) Cod electoral.

28. Nefiind de acord cu răspunsul Comisei Electorale Centrale nr. 6620 din 7 noiembrie 2024, Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din R. Moldova” la 11 noiembrie 2024 s-a adresat cu prezenta acțiune la Curtea de Apel Chișinău, prin care a solicitat constatarea caracterului agitațional al postării plasate de Premierul României, dl Marcel Ciolacu, constatarea efectuării agitației în ziua alegerilor, 3 noiembrie 2024, de către Premierul României, dl Marcel Ciolacu, în favoarea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova desemnat de PAS, Maia Sandu.

29. Completul de judecată menționează că, în contextul contenciosului administrativ electoral, termenul de 3 zile este un termen special, de prescripție procedurală.

30. Acest termen este reglementat în mod specific pentru perioada electorală, având ca scop asigurarea celerității și certitudinii în soluționarea litigiilor electorale.

31. Aceasta este o perioadă în care rapiditatea și eficiența soluționării disputelor sunt esențiale, dat fiind impactul direct asupra procesului democratic.

32. Așadar, articolul 95 la alin. (1) din Codul electoral, stabilește că termenul general în perioada electorală este de 3 zile și începe din ziua următoare celei în care a avut loc evenimentul ce determină contestația, adică în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

33. Această regulă simplifică calcularea termenului, eliminând ambiguitățile privind includerea sau excluderea zilei în care a avut loc acțiunea sau inacțiunea.

34. Sintagma „începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea” are implicații importante privind modul în care se calculează termenul de depunere a contestațiilor, influențând direct accesul la justiție și interpretarea termenelor de către părți și autorități.

35. Această formulare este specifică și clară, stabilind că prima zi de termen nu este ziua în care s-a produs evenimentul (acțiunea, inacțiunea sau adoptarea hotărârii), ci ziua următoare.

36. Astfel, dacă evenimentul a avut loc într-o zi, calculul termenului începe efectiv în ziua următoare, ceea ce oferă părților o zi întreagă pentru a analiza și decide dacă vor iniția o contestație.

37. Stabilind clar că termenul începe de a doua zi după eveniment, această formulare reduce interpretările diferite sau subiective ale părților.

38. În cazul în care o parte ar susține că termenul începe în ziua evenimentului, această formulare contrazice clar o asemenea interpretare și menține un standard de calcul uniform.

39. Astfel, legiuitorul a stabilit clar și fără echivoc sintagma „calculul începând cu ziua următoare”, utilizând o formulare tehnică ce garantează claritate procedurală și echitate procesuală pentru toate părțile implicate. Aceasta contribuie la interpretarea unitară a termenului de contestație, asigurând un cadru procedural previzibil și oferind o zi suplimentară pentru pregătirea contestației, esențială pentru respectarea dreptului la justiție și corectitudinea procesului electoral.

40. Instanța de recurs menționează că termenul de 3 zile este unul imperativ și peremptoriu, ceea ce înseamnă că, odată depășit, dreptul reclamantului de a acționa în justiție pentru a contesta un act administrativ sau o decizie electorală încetează, iar acțiunea sa va fi considerată inadmisibilă. Acest lucru înseamnă că instanța nu va mai examina pe fond cauza, fiind nevoită să declare inadmisibilitatea acțiunii pentru nerespectarea termenului procedural.

41. În contenciosul administrativ, respectarea termenelor procedurali este esențială, iar în perioada electorală, această necesitate este și mai stringentă. Termenele scurte sunt stabilite pentru a asigura stabilitatea și predictibilitatea procesului electoral, astfel încât toate litigiile să fie soluționate înainte de finalizarea procedurilor electorale. Așadar, nerespectarea termenului de 3 zile atrage inadmisibilitatea acțiunii.

42. În acest context, instanța de recurs evidențiază consecințele juridice ale nerespectării acestui termen: – Inadmisibilitatea acțiunii, unde instanța declară acțiunea inadmisibilă fără a intra în fondul cauzei, ceea ce împiedică o soluționare pe merit a litigiului. – Pierderea dreptului de a contesta, ceea ce presupune că reclamantul pierde dreptul de a contesta actul administrativ sau decizia electorală care face obiectul litigiului, fără posibilitatea de a obține o soluție favorabilă în justiție.

43. Inadmisibilitatea pentru depășirea termenului de 3 zile este reglementată de normele de procedură administrativă și se aplică în mod corespunzător contestațiilor în materie electorală. Aceste norme au ca scop

asigurarea unei administrări eficiente a procesului electoral, prevenind întârzierile care ar putea perturba desfășurarea normală și corectă a scrutinului.

44. Normele juridice aplicabile, prevăzute în Codul electoral și Codul administrativ, stabilesc clar termenul de 3 zile pentru depunerea contestațiilor și soluționarea acțiunilor în perioada electorală. Aceste dispoziții prevăd termene mai scurte decât cele din contenciosul administrativ general, cu scopul de a preveni blocarea sau prelungirea nejustificată a procesului electoral și de a asigura desfășurarea eficientă și promptă a acestuia.

45. Cu toate că termenul de 3 zile este unul strict, există cazuri excepționale în care instanțele ar putea analiza motivele obiective pentru depășirea acestuia. Dacă reclamantul poate demonstra o cauză temeinică, precum forța majoră sau imposibilitatea absolută de a depune acțiunea în 8 termen, instanța ar putea examina o eventuală excepție, în sensul repunerii reclamantului în termen de contestare.

46. Analizând argumentele prezentate de Partidul Politic "Partidul Socialiștilor din R. Moldova" instanța de recurs nu a identificat existența unor circumstanțe excepționale care să-l fi împiedicat să își exercite drepturile procedurale cu bună credință și să conteste răspunsul emis de Comisia Electorală Centrală în termenul prevăzut de lege.

47. Completul de judecată apreciază ca fiind întemeiată concluzia Curții de Apel Chișinău, care a constatat că acțiunea în contencios administrativ a fost depusă cu omiterea termenului stabilit la art. 95 alin. (1) și (8) din Codul electoral.

48. Or, Comisia Electorală Centrală a emis răspunsul nr. 6620 la data de 7 noiembrie 2024. Astfel, termenul de depunere a acțiunii a expirat la data de 10 noiembrie 2024, iar reclamantul s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de contestare a răspunsului Comisiei Electorale Centrale la 11 noiembrie 2024.

49. Argumentul invocat de recurent, precum că, a fost în imposibilitate de a achita taxa de timbru în zilele de odihnă, este respins ca nefondat, întrucât legea stabilește clar că termenul începe să curgă de la data adoptării actului.

50. Cu atât mai mult că, Curtea Constituțională prin hotărârea din 26 septembrie 2024 privind controlul de constituționalitate și excepția de neconstituționalitate a articolelor 2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr.213 din 31 iulie 2023 și 84 alin. (4) din Codul de procedură civilă, a stipulat că instanța de judecată poate decide asupra scutirii, amânării sau eşalonării de

la plata taxei de timbru pentru intentarea unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, precum și pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în primă instanță, cât și în căile de atac.

51. Deci, în cazul în care doar achitarea taxei de timbru a fost un impediment de a depune acțiunea în instanță, Partidul Politic "Partidul Socialiștilor din R. Moldova" nu era degrevat de dreptul de depune acțiunea în termen și a solicita instanței amânare plății taxei de timbru, pentru următoarea zi lucrătoare, în legătură cu circumstanțele existente cazului.

52. În circumstanțele date, instanța de apel în mod corect a respins repunerea în termen a acțiunii, or, argumentul recurentului nu este unul plauzibil care să constate imposibilitatea executării actului în termenul legal, acesta nefiind un motiv independent de voința părții, așa cum prevede norma art. 65 alin.(1) Cod administrativ.

53. Având în vedere că instanța are obligația de a verifica, din oficiu, respectarea termenelor de prescripție procedurală, iar dacă termenul de 3 zile a fost depășit, aceasta este obligată să declare acțiunea inadmisibilă, instanța de recurs constată că Curtea de Apel Chișinău și-a îndeplinit corespunzător această obligație.

54. Or, prima instanța a motivat soluția adoptată, făcând referire la cadrul legal aplicabil și la normele specifice contenciosului administrativ electoral, asigurând astfel respectarea principiului legalității și a celerității procedurii în perioada electorală.

55. În final, Completul de judecată reiterează că termenul de 3 zile în materie electorală este un termen de prescripție procedurală obligatoriu. Nerespectarea acestui termen atrage sancțiuni procedurale corespunzătoare, contribuind astfel la protejarea stabilității și celerității procesului electoral.

56. Această regulă reflectă necesitatea de a menține un echilibru între dreptul la justiție și imperativul de a proteja eficiența și integritatea procesului electoral.

57. Prin urmare, instanța de recurs concluzionează că încheierea din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău reflectă nu doar aplicarea corectă a legii, ci și consolidarea principiului accesului la justiție în condițiile respectării procedurii.

58. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ.

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul depus de Partidul Politic "Partidul Socialiștilor din R. Moldova" împotriva încheierii din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizie este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc